

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/7/2018
Identifikačné číslo spisu: 2215010520
Dátum vydania rozhodnutia: 25.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2215010520.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Viliama Dohňanského v trestnej veci obvineného J. S. pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák. a s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., na neverejnom zasadnutí 25. júla 2018 v Bratislave o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo 7. februára 2017, sp. zn. 3To/91/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného J. S. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len ako okresný alebo prvostupňový súd) z 11. novembra 2015, sp. zn. 2T/135/2015, bol obvinený J. S. uznaný vinným zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák. a s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

dňa 19. marca 2015 približne o 17.00 hodine preliezol plot rodinného domu číslo XX v obci J. na R., časť Q. J., okres P. W., tak sa dostal na pozemok, kde ho poškodená družka obžalovaného Q. B. prosila, aby odišiel, výzvu však neuposlúchol, priblížil sa k nej, pritlačil ju k vchodovým dverám do rodinného domu, otvoril kľučkou vchodové dvere, obaja padli na zem do predsiene, kde sa začala brániť a udierala ho kanvicou, potom ju chytil, zobral do spálne, kde ju zvalil na posteľ a prikázal jej vyliezť, čo odmietla, ale začal ju škrtiť, preto sa začala brániť kladivom, ktorým ho udierala, podarilo sa jej uvoľniť, ale v obývačke ju opätovne chytil, kľakol na ňu, prikázal jej, aby sa vyzliekla, pričom si mala nechať oblečené len nohavičky, vyhovela mu, vzal ju do kuchyne, zobral nôž, a následne ju vzal do spálne, kde ju začal hladiť medzi nohami a prikázal jej, aby ho začala sexuálne uspokojovať rukou, orálne, pričom ona jeho príkazu vyhovela, potom do nej vnikol svojím pohlavným údom, ťahal ju za vlasy a počas pohlavného styku jej priložil na krk nôž, oslovoval ju slovami „ty špinavá kurva“, ďalej jej povedal „ja

som sem prišiel preto, aby som ťa zabil", pričom jej porezal nohu, počas pohlavného styku k ejakulácii nedošlo, čo využila a z postele odišla, začala sa obliekať a chcela odísť z domu, ale v kuchyni chytil nôž a prikázal jej, aby sa vyzliekla, oprel ju o práčku a nožom jej prešiel po chrbte, vyzliekol z nej legíny, mikinu, nevyzliekol ju donaha, otočil ju a pohlavný styk mali odzadu, potom ju opäť otočil a posadil na práčku, kedy v sexuálnom styku pokračoval ďalej, potom ju vzal opäť do spálne, vyzliekol ju donaha, kde si ľahol na posteli na chrbát, pričom nôž a kladivo mal stále pri sebe, musela si ľahnúť na neho a prikázal jej, aby ho sexuálne uspokojila orálne a rukou, čo aj spravila zo strachu, tiež však nedošlo k ejakulácii, následne sa obliekla a odišla z domu, stále však išiel s ňou, napriek tomu sa jej podarilo informovať políciu, opísanom útoku utrpela reznú ranu dlhú 4 cm na pravom predkolení.

Obvinenému bol za to uložený podľa § 199 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5, § 37 písm. h/, písm. m/, § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov so zaradením pre jeho výkon podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Okresný súd obvinenému zároveň podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. uložil trest prepadnutia vecí, a to 1 ks kuchynského noža a 1 ks kladiva a podľa § 60 ods. 6 Tr. zák. sa vyslovil, že vlastníkom prepadnutých vecí sa stáva štát.

Rozsudkom Krajský súd v Trnave z 12. januára 2016, sp. zn. 3To/123/2015, podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu. Na základe § 322 ods. 3 Tr. por. obvineného J. S. uznal za vinného zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. a podľa § 199 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 37 písm. h/, písm. m/, § 38 ods. 4, § 41 ods. 1 Tr. zák. mu uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov a 8 mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. na výkon tohto trestu ho zaradil do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Na podklade dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len ako najvyšší súd alebo dovolací súd) rozsudkom z 12. októbra 2016, sp. zn. 6 Tdo 53/2016, konštatoval po zistení dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. porušenie zákona rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 12. januára 2016, sp. zn. 3To/123/2015, v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. d/, § 322 ods. 3 Tr. por., § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a/, § 138 písm. a/, § 38 ods. 4 Tr. zák. v prospech obvineného J. S., a preto tento rozsudok zrušil a zrušil aj naň obsahovo nadväzujúce rozhodnutia, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo, stratili podklad. Dovolací súd krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Krajský súd v Trnave uznesením zo 7. februára 2017, sp. zn. 3To/91/2016 (ďalej len ako krajský alebo odvolací súd), po zrušení a novom prejednaní vecí podľa § 319 Tr. por., odvolanie obvineného, J. S., zamietol.

Uznesenie krajského súdu napadol 22. novembra 2017 dovolaním obvinený prostredníctvom obhajcu, ktoré následne doplnil podaním z 28. marca 2018, a to z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Tr. por. Poukázal na to, že skutok, za ktorý bol odsúdený, nie je trestným činom, a preto vzniká dôvod pre jeho oslobodenie spod obžaloby podľa § 285 písm. b/ Tr. por. Ďalej uviedol, že už vo svojom odvolaní obhajoba spochybnila správnosť a pravdivosť výpovede poškodenej, najmä otázku násilného vynútenia sexuálneho styku s obvineným. V tejto súvislosti obvinený poukázal na ním proklamovaný neodborný prístup vyšetrujúceho gynekológa, nakoľko z lekárskej správy nie je možné zistiť, či vyšetrujúci gynekológ postupoval podľa forenzných hľadísk. Jeho nesprávny postup v zmysle zásady in dubio pro reo nemožno pričítať obvinenému. Podľa obvineného je toto hodnotenie podporené vyjadrením samotnej poškodenej, ktorá na str. 6 zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 11. novembra 2015 uviedla: „Ešte mi aj vynadal gynekológ, že čo chcem, že nie je čo dokazovať.“ Podľa slov obvineného tak u poškodenej nebolo možné dokázať znásilnenie po medicínskej stránke. U poškodenej nebolo preukázané žiadne poškodenie v oblasti genitálií. Obhajoba so zreteľom na to dospela k záveru, že poškodená bola vo fyziologickom zmysle pripravená na súlož, t. j. túto chcela, najprv psychicky a následne aj hormonálne sa na súlož pripravila. Tieto argumenty podľa obvineného narušujú

logický reťazec priamych a nepriamych dôkazov s tým, že vyslovenie viny je založené na jedinom priamom dôkaze. Obvinený nesúhlasí so záverom krajského súdu, ktorý vo vzťahu k tomu uviedol, že nezistenie genitálnych poranení u poškodenej v dôsledku ňou tvrdeného znásilnenia, samo o sebe nie je takou skutočnosťou, ktorá by s poukazom na ostatné výsledky vykonaného dokazovania spochybňovala vinu obvineného vo vzťahu k žalovanému trestnému činu. Obvinený v tejto súvislosti krajskému súdu vyčíta, že sa v odbornej otázke inej než právnej, obmedzil na vlastné posúdenie odbornej otázky, bez ingerencie patričného odborníka.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený opiera o tú skutočnosť, že krajský súd sa podľa jeho názoru v odôvodnení písomného znenia rozsudku obmedzil na stručnú odmietavú formuláciu a v jeho rozhodnutí absentujú logické úvahy pre odmietnutie odvolacích námietok, a preto toto rozhodnutie nemá zodpovedať ľudskoprávnym hľadiskám, a síce právu na spravodlivý proces.

V zmysle uvedeného obvinený najvyššiemu súdu navrhol, aby podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona uznesením krajského súdu v neprospech obvineného v príslušných ustanoveniach Trestného poriadku, najmä však v § 2 ods. 7, ods. 10, ods. 12, § 168, § 322 ods. 3 Tr. por. a následne, aby toto rozhodnutie zrušil v celom rozsahu a krajskému súdu prikázal, aby v potrebnom rozsahu vec znovu prejednal a rozhodol o nej.

Okresná prokuratúra Dunajská Streda vo vyjadrení z 8. januára 2018 k dovolaniu obvineného uviedla, že dôvody uvádzané obvineným v dovolaní nie sú dovolacími dôvodmi v zmysle ustanovenia § 371 Tr. por.

Vo vzťahu k namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. uviedla, že je zrejmé, že práva obvineného na obhajobu neboli žiadnym spôsobom porušené. Skutočnosť, že obvinený namieta rozsah a dostatok právnej argumentácie odvolacieho súdu, prípadne sa s touto argumentáciou nestotožňuje, v žiadnom prípade nie je možné považovať za porušenie práva na obhajobu, teda neumožnenie obžalovanej osobe riadne uplatnenie svojich procesných práv. Ide v tomto prípade výhradne o rozdielnosť právnych názorov a záverov a určite nie o porušovanie akýchkoľvek práv.

K absencii druhého namietaného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. okresná prokuratúra dôvodila, že obvinený namieta skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa, ktoré dovolací súd nemôže meniť.

V súlade s vyššie opísanou argumentáciu Okresná prokuratúra Dunajská Streda navrhla najvyššiemu súdu, aby dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) spis a dovolanie predbežne preskúmal v zmysle § 378 Tr. por. a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2, § 372 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), podala ho oprávnená osoba (§ 369 ods. 2 písm. b/, § 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom mieste (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), dovolanie má náležitosti predpokladané zákonom (§ 374 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.). Súčasne však dovolací súd zistil, že je dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodu uvedeného v § 382 písm. c/ Tr. por., lebo nie sú splnené uplatňované dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Tr. por.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených pochybení, pričom má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Pokiaľ ide o vyššie uvádzanú viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, tak tu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s §

374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Z toho potom vyplýva, že v prípade, ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por. nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c/ Tr. por., alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por., bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. treba poukázať na tú skutočnosť, že nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu môže mať za následok konštatovanie jeho naplnenia. Zákon totiž výslovne požaduje, aby išlo o porušenie zásadné. Odpoveď na to, čo je potrebné rozumieť pod porušením práva na obhajobu zásadným spôsobom, dáva pritom súdna prax, po dôslednom zvážení všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu.

Intenzitu zásadného porušenia práva na obhajobu tak predstavuje najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, porušenie práva obvineného navrhovať, hodnotiť a vyjadrovať sa k dôkazom, byť prítomný pri preverovaní dôkazu a iné. Za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom však nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 a 11 Tr. por., ako aj vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por. S ohľadom na právo obvineného navrhovať dôkazy, najvyšší súd dodáva, že toto oprávnenie obvineného neprináša zo sebou aj povinnosť súdu vykonať všetky obvineným navrhované dôkazy, pretože o otázke, ktoré dôkazy sa vykonajú v záujme riadneho zistenia skutkového stavu, rozhodujú súdy ako orgány príslušné na rozhodovanie v konkrétnej trestnej veci.

Nie je pravdou, ak obvinený uvádza, že by sa odvolací súd nevysporiadal s jeho námietkami uvedenými v odvolaní, spočívajúcimi v nepreukázaní znásilnenia poškodenej na základe vykonaného dokazovania. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno označiť za arbitrárne a ani za nepreskúmateľné.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia na str. 5 reaguje na námietky obvineného a uvádza, že obhajobnú námietku obvineného poukazujúcu na negatívny výsledok gynekologického vyšetrenia poškodenej nepovažoval za dôvodnú, nakoľko poškodená bola vyšetrená gynekológom 20. marca 2015 o 00.49 hod. Pri tomto vyšetrení nebolo zistené poranenie genitálií, čo však samo o sebe nie je takou skutočnosťou, ktorá by s poukazom na ostatné výsledky vykonaného dokazovania spochybňovala vinu obvineného vo vzťahu k žalovanému trestnému činu znásilnenia. Bolo by podľa názoru odvolacieho súdu nelogické, čo i len pripustiť úvahu o tom, že by poškodená vykonala dobrovoľnú súlož s obvineným, ktorý preukázateľne vnikol do jej domu proti jej vôli po tom, ako ich vzťah vo februári 2015 ukončila. Výhražné SMS - správy zaslané obvineným poškodenej (č. l. 244) nasvedčujú jednak na ukončenie vzťahu a jednak na to, že obvinený sa na násilné konanie voči poškodenej pripravoval. Tomu nasvedčuje aj výpoveď svedka A. F., ktorý sa s obvineným stretol inkriminovaného dňa v ranných hodinách v Bratislave. Navyše na základe preukázaného konania poškodenej voči obvinenému mal odvolací súd za preukázaný aktívny odpor poškodenej, čomu nasvedčujú aj zranenia, ktoré obvinený utrpel. Pravdivosti jej výpovede o násilnom konaní preukazujú aj jej poranenia vyplývajúce z lekárskej správy o jej vyšetrení (č. l. 156), ktorému sa podrobila dňa 20. marca 2015 o 1.27 hod. a ktorým bola zistená rezná rana na pravej nohe dlhá 4 cm. V zmysle uvedeného odvolací súd dôvodil, že spôsobom, akým poškodená v kritickom čase konala proti obvinenému, jednoznačne prejavila svoju vôľu - odmietnutie pohlavného styku s obvineným. V tejto súvislosti poukazujeme na už raz konštatovanú správnosť zistenia skutku najvyšším súdom vo vyššie označenom rozsudku na str. 7. Dodávame pritom, že podľa § 371 ods. 7 Tr. por. dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že nie je predmetom skúmania dovolacieho súdu, akým spôsobom sa sudy nižších stupňov vysporiadali s hodnotením jednotlivých dôkazov, resp. aké závery z vykonaného dokazovania vyvodili, pretože tu ide o otázky skutkového charakteru, ktoré sú v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. < z dovolacieho konania vylúčené. Uvedené pritom rovnako platí i pre odmietnutie vykonania obvineným navrhovaných dôkazov (viď uznesenie najvyššieho súdu z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009 <., publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 21/2010). Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa, pričom jeho skutkové závery môže dopĺňať, upravovať, alebo meniť iba súd odvolací (§ 322 ods. 3 a § 326 ods. 2 Tr. por.). Len s poukazom na nesúhlas s hodnotením dôkazov, resp. odmietnutím vykonania navrhovaných dôkazov, nemožno vyvodzovať tento dovolací dôvod. V tomto smere najvyšší súd považuje za potrebné zároveň dodať, že je výsostným právom súdu zvážiť akú voľbu dôkazného prostriedku použije pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por. <., resp. práva podľa § 2 ods. 1 Tr. por. < a či určitú skutkovú okolnosť, ktorú považuje za dokázanú, bude overovať ďalšími dôkaznými prostriedkami.

Námietky, ktoré obvinený v tomto smere uvádza nespádajú do obsahového rámca dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a zároveň nepredstavujú žiaden z dovolacích dôvodov vymedzených v prvom odseku naposledy uvedeného ustanovenia, nakoľko ich podstatou je spochybňovanie skutkových zistení a nie právnych záverov urobených nižšími súdmi. Obvinený sa svojimi námietkami domáha prehodnotenia už súdom zisteného skutkového stavu, čo zákon nepripúšťa s výnimkou, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

V tomto smere uvádzame, že právna kvalifikácia stíhaného trestného činu ako zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák. a s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. zodpovedá skutkovej vete (zisteného skutku) v rozsudku okresného súdu, pričom nie sú dané žiadne okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu či zánik trestnosti činu, ani chyby pri uložení trestu.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, teda ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argument stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Najvyšší súd na neverejnom zasadnutí nariadenom podľa § 381 Tr. por. dovolanie odmietol podľa § 382 písm. c/ Tr. por., keďže je zrejmé, že nie sú dané uplatnené dôvody dovolania, ako je vyššie uvedené.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.